

ETHNOS

TIEDOTE

1/2006

Sisältö

Puheenjohtajan palsta:.....	3
Toimintakertomus vuodelta 2005.....	5
Toimintasuunnitelma vuodelle 2006.....	10
Maailmankylässä Göteborgissa.....	12
Havaintoja Helsingin yliopiston jatko-opiskelijoiden matkalta 18. – 20.12.2005.....	12
Vuoden 2005 tutkielmat.....	18
Kansatieteelliset pro gradu- sekä muut tutkielmat Suomen yliopistoista.....	18
Ilmoitusasioita.....	22
Vuosikokouskutsu 2006.....	22
Ethnos-palkinto vuoden 2005 ansiokkaimmasta pro gradu -tutkielmasta	22
Seminaareja.....	23
IV Kansatieteen päivät.....	23
Kansatieteilijän tohtoriopinnot – kivinen kinttupolku vai oikorata oikeisiin hommiin?.....	27
Touching Things. Ethnological aspects on modern material culture.....	28

 ETHNOS r.y.

c/o Tieteiden talo

Kirkkokatu 6 00170 Helsinki

<http://www.ethnosry.org>

Ethnos-tiedote 1/2006 helmikuu ISSN 1796-0959, ISSN 1796-0967 (Verkkojulkaisu)

Kansikuva: Kaisloja, valok. N. Huldén 2004.

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry:n Ethnos-tiedote ilmestyy seuraavan kerran toukokuussa 2006. Numeroon tarkoitettu aineisto tulee toimittaa 5.5.2006 mennessä Niklas Huldénille osoitteeseen: Etnologi / Åbo Akademi Tehtaankatu 2, 20500 Turku tai sähköpostitse osoitteeseen: tiedote@ethnosry.org

Ethnos ry: hallitus 2006

Puheenjohtaja: Pirjo Korkiakangas, puh. (014) 2601 237 puheenjohtaja@ethnosry.org

Varapuheenjohtaja: Katriina Siivonen, (02) 481 4590, katriina.siivonen@tukkk.fi

Kansainvälisten asioiden sihteeri, Maarit Knuutila, puh (040) 593 5325 maaknuu@campus.jyu.fi

Museoyhdyshenkilö: Pirkko Madetoja, pirkko.madetoja@nba.fi

Seminaarisihteeri: Katriina Siivonen, puh. (02) 481 4590, katriina.siivonen@tukkk.fi

Julkaisusihteeri: Terhi Willman, puh. 050 5452589, terhi.willman@helsinki.fi

Tiedotussihteeri: Niklas Huldén, puh. (02) 215 4801, niklas.hulden@abo.fi

Sihteeri: Mari Immonen, puh 050 586 4512, sihteeri@ethnosry.org

Taloudenhoitaja: Elina Anttonen, puh. 040 5390820, elina.anttonen@gmail.com

Puheenjohtajan palsta:

Ethnos ry:n Kansatieteen IV päivien seminaarin esitelmissä keskitytään *Suku/puoli*-otsikon alla tarkastelemaan sukupuolen, suvun ja perheen kulttuurista merkityksellistymistä monista näkökulmista. Seminaaria edeltävässä jatko-opiskelijoiden tapaamisessa *Kansatieteilijän tohtoriopinnot – kivinen kinttupolku vai oikorata oikeisiin hommiin?* pohditaan kaikkia jatko-opiskelijoita koskettavia tärkeitä kysymyksiä. Kilpailu on kovaa niin jatko-opintojen rahoituksesta kuin valmistumisen jälkeisestä ”oikeisiin hommiin” sijoittumisestakin. Siitä syystä on äärimmäisen aiheellista silloin tällöin keskittyä vaihtamaan ajatuksia jatko-opinnoista ja niiden tavoitteista.

Vaikka itseltä on jatko-opiskeluvaihe edellä olevassa mielessä jo ohi, niin toki se on vielä hyvin muistissa. Ensivaikutelma aiheeseen voisi olla, että jatko-opiskelijaksi ryhtyminen tai hakeutuminen on omaan aikaani verrattuna itsestään selvempää. Tohtorin tutkinto on useamman ulottuvilla siinä mielessä, että siihen suhtaudutaan selkeämmin realistisena mahdollisuutena ja tavoitteena. Toiseksi voisi ajatella, että rahoituskanavat ovat aiempaan verraten monipuolisemmat. Mutta helpottaako nykyinen tilanne tämän päivän jatko-opiskelijaa? Ehkä helpottaa, ehkä vaikeuttaa; mahdollisuudet ovat toki lisääntyneet ja monipuolistuneet, mutta samalla niitä havittelevien joukko on kasvanut. Jatko-opintoihin antautuminen etenkin pienillä humanistisilla aloilla lienee edelleenkin jonkinmoista kutsumustyötä, usein taiteilimista suhteellisen niukalla, lyhytaikaisella rahoituksella tai ahertamista leipätyön ohessa.

Viikonlopulla 10.–11.2. 2006 olin mukana Jyväskylän yliopiston filosofian oppiaineen kaikille yliopiston jatko-opiskelijoille järjestämässä seminaarissa, jonka aiheena oli *Etiikka – tiede – tutkimus*. Jälkimmäisenä päivänä järjestäydyimme työryhmiin pohdiskelemaan ryhmän opiskelijoiden tekeillä olevien väitöskirjojen eettisiä ongelmia, ratkaisujakin niihin yritettiin yhdessä miettiä. Oli aika yllättävää huomata, kuinka samankaltaisten asioiden parissa Maarit Knuutilan ja itseni vetämän työryhmän aivan eri aloja edustaneet jatko-opiskelijat painiskelivat. Liikuntatieteilijää, perheyrittäjyyttä tai markkinointia tutkivaa, psykologian, fysioterapian ja varhaiskasvatuksen tutkijaa askarruttivat ongelmat, jotka tuntuivat etnologeista varsin tutuilta. Osin tämä johtui siitä, että työryhmän teemana oli laadullinen tutkimus, jossa perusongelmat näyttivät olevan samankaltaisia tieteenalasta riippumatta,

näkökulmat vain vaihtelivat. Ryhmätöiden purkutilaisuudessa yhteisiä ”linkkejä” löytyi vieläkin yllättävämiltä suunnilta. Biotieteilijöitä askarrutti esimerkiksi se, miten ilmoittaa tai ilmoittaako ollenkaan dna-tutkimusten yllättävistä löydöistä koehenkilöilleen; kulttuuritieteellistä tutkimusta tekevä saattaa joutua samankaltaisen tilanteen eteen esimerkiksi haastattelututkimuksessa esiin tulleiden asioiden kanssa.

Eettisiä ongelmia tuli esiin myös puheenvuoroissa, joissa kosketeltiin ohjaajan ja ohjattavan keskinäistä valtasuhdetta, kuten tuota yhteistyötä myös kuvailtiin. Huolta aiheuttivat muun muassa ohjauksen riittävyys tai riittämättömyys ja ylipäänsä yhteisen sävelen löytäminen. Jatko-opintojen ohjauksessa on varmaankin aina parantamisen varaa. Oman yliopiston humanistisen tiedekunnan sivuilla luetellaan kaksitoista erillistä kohtaa, jotka ohjaajan tulisi pitää mielessään ja vielä toteuttaakin. Vastaavasti itse opiskelijalle näitä ohjeistuksia on kymmenen eri asiaryhmää. Ohjaajan vastuiden ydinkohdat ovat seuraavanlaisia: ohjaajan tulee ylläpitää ohjaussuhdetta ja säännöllisiä tapaamisia keskusteluineen, tukea opiskelijaa alkuvaiheessa, rohkaista häntä aloitteellisuuteen ja itsenäisyyteen sekä osallistumaan kansallisiin ja kansainvälisiin seminaareihin, tutkijatapaamisiin ja kongresseihin, seurata opiskelijan etenemistä ja pysymistä aikataulussaan, lukea ja kommentoida opiskelijan tekstejä, edistää opiskelijan asiantuntijuuden ja tutkijuuden rakentamista, tukea hänen tutkimusrahoituksensa hakemista, varmistaa hänen väitöskirjansa esitarkastuskelpoisuus ja osallistua esitarkastajien ja vastaväittäjien valintaan. Opiskelijan taas tulee ylläpitää aktiivista ohjaussuhdetta ohjaajiinsa, olla itsenäinen toimija, pysyä jatko-opintosuunnitelmissaan, hakea tutkimusrahoitusta, hankkia tutkimuksen teon taitoja ja tietoja, pitää ohjaajansa ajan tasalla tutkimuksen etenemisestä, antaa väitöskirjansa tekstejä luettavaksi ohjaajalleen, esitellä työtään kansallisissa ja kansainvälisissä seminaareissa, tutkijatapaamisissa ja kongresseissa.

Ohjeet vaikuttavat haastavilta, mutta myös realistisilta ja toteutettavissa olevilta. Aina eivät asiat tietenkään voi luistaa ohjeiden mukaisesti; toisaalta itse kukin ohjauspari kehittelee myös omaan tapaukseensa parhaiten sopivat työskentelytavat. Jos ohjattavia on reilut toistakymmentä kuten itselläni, niin luonnollisesti myös ohjaussuhteet vaihtelevat. Tärkeintä koko asiassa lienee kuitenkin pohtia sitä, miten yhteistyö sujuisi kitkatta niin, että itse kunkin tulevaisuus tutkijana tai muussa työssä, niissä oikeissa hommissa, parhaan mukaan järjestyisi.

Pirjo Korkiakangas

Toimintakertomus vuodelta 2005

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry
c/o Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki

Toimintakertomus vuodelta 2005

Vuosi 2005 oli Ethnos ry:n 33. toimintavuosi

Hallinto

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Pöytäkirjakohtia kertyi 68 kappaletta. Yhdistyksen luottamus- ja toimihenkilöinä toimivat kulluneena vuonna seuraavat henkilöt (henkilökohtainen varajäsen ja osallistumiskerrat suluissa):

Puheenjohtaja professori Pirjo Korhokangas (5), (FM Tiina-Riitta Lappi (-))

Varapuheenjohtaja FM Katriina Siivonen (5), (FM Hanneleena Savolainen (-))

Hallituksen jäsenet FM Aila Nieminen 11.3.2005 asti (1), (FM Pirkko Madetoja 11.3.2005 asti (-))
FM Pirkko Madetoja 11.3.2005 alkaen (4), (FM Aila Nieminen 11.3.2005 alkaen (-))
FM Niklas Huldén (5), (dosentti Ildikó Lehtinen (-))
FM Maarit Knuuttila (4), (FM Anna Kirveennummi (-))
FM Terhi Willman (ent. Torkki) (4), (Tytti Steel (-))

Sihteeri	FM Mari Immonen
Taloudenhoitaja	FM Hanna Naarmala
Tiedotussihteeri	FM Niklas Huldén
Kansainvälisten asioiden sihteeri	FM Maarit Knuuttila
Seminaarisihteeri	FM Katriina Siivonen
Julkaisusihteeri	FM Terhi Willman (ent. Torkki)

Museoyhdyshenkilö FM Aila Nieminen 11.3.2005 asti, FM Pirkko Madetoja 11.3.2005 alkaen
Tilintarkastajat FM Jussi Lehtonen (varsinainen)
FM Risto Raittila (varsinainen)
dosentti Helena Ruotsala (varalla)
professori Anna-Maria Åström (varalla)

Jäsenistö

Yhdistykseen kuului vuoden 2005 lopulla 248 jäsentä. Vuoden aikana jäsenrekisteristä poistettiin ne Ethnos ry:n jäsenet, jotka eivät olleet maksaneet kolmen edellisen vuoden jäsenmaksuaan (§ 4).

Yhdistyksen hyväksyttiin vuoden aikana 11 uutta jäsentä. Yhdistyksestä erosi neljä jäsentä.

Kunniajäseniä yhdistykseen kuului vuoden lopussa kymmenen: FT *János Kodolányi*, professori *Ilmar Talve*, professori *Matti Räsänen*, professori *Bertalan Andrásfalvy*, professori *Nils-Arvid Bringéus*, professori *Alexander Fenton*, tohtori *Tamás Hofer*, tohtori *Natalia Schlygina*, professori *Ants Viies* ja professori *Attila Paládi-Kovács*.

Hallituksen kutsumia kirjeenvaihtojäseniä oli kahdeksan: tohtori *Miklós Cseri*, tohtori *Agnes Fühlemile*, tohtori *Mats Hellspong*, tohtori *László Lukács*, tohtori *T. W. Lukjantschenko*, tohtori *Mihály Sárkány*, tohtori *Zsuzsa Szarvas* ja professori *Elle Vunder*.

Vuosikokous 11.3.2005

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Helsingissä Tieteiden talolla perjantaina 11.3.2005. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi professori *Anna-Maria Åström* ja sihteerinä FM *Hanna Naarmala*. Vuosikokoukseen osallistui puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi 12 henkilöä.

Vuosikokouksen yhteydessä jaettiin Ethnos-palkinto vuoden 2004 ansiokkaimmasta pro gradu -tutkielmasta. Palkinnon luovutti yksikön päällikkö (Helsingin kaupunginmuseo) *Outi Peisa Päivi Roivaiselle*. Turun yliopiston kansatieteen oppiaineeseen tehdyn tutkimuksen aiheena oli ”Pappa-Tunturi – Motorisoitua nostalgiaa”.

Seminaari 11.3.2005

Ethnos ry järjesti seminaarin Helsingissä Tieteiden talolla perjantaina 11.3.2005. Seminaarin aiheena oli *Kätketty kulttuuri, aarteita ja aaveita*.

Seminaarin avaussanat lausui Ethnos ry:n puheenjohtaja *Pirjo Korkiakangas*. Ensimmäisen esitelmän piti tohtoriassistentti FT *Pia Olsson* (Helsingin yliopisto, kansatiede) aiheesta ”*Musta kirja – uhka vai aarre?*”. Erikoistutkija FT *Ulla-Maija Peltosen* (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) aiheena olivat puolestaan ”*Kätketyt kertomukset ja sota*”. Tutkijat FM *Maarit Hakkarainen* ja FM *Tiina Koivulahti* (Jyväskylän yliopisto, taidehistoria) pitivät esitelmän otsikolla ”*Taidevarkaita ja anastuksia*”. Kahvitauon jälkeen suunnittelujohtaja FL *Marianne Schauman-Lönnqvist* (Museovirasto) kertoi aiheesta ”*Maalöydöt – arkeologin aarteita vai aaveita?*”. Iltapäivän viimeisessä esitelmässä FM *Harri Nyman* (Helsingin yliopisto, kansatiede) pohti tutkimuseettisiä kysymyksiä otsikolla ”*Saariyhteisöjä koskeva arkaluontoinen tieto tutkimuseettisenä ongelmana*”.

Lopuksi yhdistyksen puheenjohtaja lausui seminaarin päätössanat. Seminaariin osallistui 62 henkilöä.

Julkaisutoiminta

Yhdistys julkaisi *Ethnologia Fennica* 2005, vol. 32, jonka otsikko on ”*Everyday Life*”. Artikkelikokoelmassa on mm. III. Kansatieteen päivillä vuonna 2004 Jyväskylässä pidettyjen esitelmien pohjalta laadittuja artikkeleita sekä kirja-arvioita. *Ethnologia Fennica* 2005, vol. 32 toimittivat professori *Pirjo Korkiakangas* ja FM, julkaisusihteeri *Terhi Willman*.

Vuoden 2005 syksyllä ilmestyi ”*Polkuja etnologian menetelmiin*” (Ethnos-toimite 11), jonka toimittivat professori *Pirjo Korkiakangas*, dosentti *Pia Olsson* ja dosentti *Helena Ruotsala*. Teoksen kuvatoimituksessa avusti korkeakouluharjoittelija *Kaisa Voutila*.

Ethnos ry:n järjestämän koulutuspäivän *Aluekehitystyö ja kulttuurisesti kestävä kehitys* (14.5.2004) esitelmät päätettiin julkaista joko nidotussa ja/tai sähköisessä muodossa. Yhdistys sai tarkoitusta varten avustuksen opetusministeriön alaiselta kulttuuriteemaryhmältä. Koulutuspäivätyöryhmään ovat kuuluneet seminaarisihteeri *Katriina Siivonen*, julkaisusihteeri *Terhi Willman*, hallituksen varajäsen *Aila Nieminen* sekä entiset hallituksen jäsenet FT, dosentti *Pia Olsson* ja FM *Eeva Uusitalo*.

Tiedotus

Yhdistyksen toiminnasta ja ajankohtaisista tapahtumista on tiedotettu yhdistyksen kotisivuilla (www.ethnosry.org). Yhdistyksen jäsenille lähetettiin vuoden aikana neljä jäsentiedotetta. Ethnos-tiedotteesta on ollut luettavissa myös sähköinen versio yhdistyksen kotisivuilla.

Jäsenistölle julkaistiin kysely (Ethnos-tiedote 2/2005), jossa tiedusteltiin, että pitäisikö Ethnos-tiedotteen ilmestyä jatkossakin painettuna paperiversiona vai riittäisikö pelkkä verkkoversio, jos tiedotteen ilmestymisestä ilmoitettaisiin sähköpostilla. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että nykyinen käytäntö on hyvä ja toivoivat saavansa painetun tiedotteen postissa vastakin.

Ethnos-tiedotteelle, paperiversiolle ja sähköiselle versiolle hankittiin kummallekin oma ISSN-numero

Kansatieteilijähakemisto

Yhdistyksen ylläpitämään kansatieteilijähakemistoon voi tutustua yhdistyksen kotisivuilla (www.ethnosry.org). Hakemistosta löytyvät tiedot 159 kansatieteilijän tutkimusaloista. Vuoden aikana hakemistoa päivitettiin tarpeen mukaan.

Veteraanikansatieteilijöiden haastatteluprojekti

Veteraanikansatieteilijöiden haastattelujen litterointia ja arkistointia varten palkattiin korkeakouluharjoittelijaksi *Kaisa Voutila*. Harjoittelija litteroi tehdyt haastattelut sekä päivitti Ethnos ry:n arkiston Kansallisarkistoon. Harjoittelijan palkkakustannukset maksettiin kahden kuukauden osalta Emil ja Lempi Hietasen rahaston myöntämällä apurahalla sekä yhden kuukauden osalta Helsingin yliopiston korkeakouluharjoittelijan palkkaamista varten myöntämistä määrärahoista.

Kansatieteen päivät

Järjestyksessään neljännet Kansatieteen päivät järjestetään Ethnos ry:n ja Helsingin yliopiston kansatieteen oppiaineen kanssa yhteistyössä 10.–11.3.2006 Helsingissä. Päivien teemana on *Suku/puoli*. Vuoden aikana Kansatieteen päivien järjestelyjä varten koottu työryhmä kokoontui suunnittelemaan päivien ohjelmaa kaksi kertaa. Työryhmään ovat kuuluneet seminaari sihteeri *Katriina Siivonen*, sihteeri *Mari Immonen*, julkaisusihteeri *Terhi Willman*, varajäsenet *Aila Nieminen* ja *Tytti Steel* sekä Helsingin yliopiston kansatieteen oppiaineen edustajia.

Kansainvälinen toiminta

IX Suomalais-unkarilainen kansatieteen symposium järjestetään 21.–27.8.2006 Jyväskylässä. Symposiumin teemana on *Touching Things. Ethnological aspects on modern material culture*.

Symposiumin järjestelyjä varten koottu työryhmä on jatkanut tapahtuman suunnittelua. Työryhmään ovat kuuluneet yhdistyksen puheenjohtaja *Pirjo Korkiakangas*, kansainvälisten asioiden sihteeri *Maarit Knuuttila*, seminaaris sihteeri *Katriina Siivonen*, työryhmän sihteeri amanuenssi *Heli Niskanen* sekä Jyväskylän yliopiston Historian ja etnologian laitoksen henkilökuntaa ja tutkijoita.

Opintomatka

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen ja Ethnoksen yhteinen matka Karjalankannakselle järjestettiin 20.–22.5.2005. Käyntikohteina olivat Viipuri ja Käkisalmi. Käytännönjärjestelyistä vastasivat yhdistysten sihteerit FM *Hanna Forssell* ja FM *Mari Immonen*. Matkan aikana ryhmä teki valtionarkeologi *Henrik Liliuksen* johdolla taidehistoriallisen kävelykierroksen Viipurissa. Monrepos’ n puistossa opastuksen piti FM *Satu Frondelius*. Kolmantena asiantuntijaoppaana matkalla oli FM *Terhi Torkki*, joka kertoi mm. omista tutkimusaiheistaan siirtokarjalaisten parissa sekä Kannakselle suuntautuneesta kotiseutumatkailusta. Matkalle osallistui 41 henkilöä, joista 12 ilmoittautui Ethnoksen kautta.

Tieteiden yö

Ethnos ry osallistui Tieteen päivien (12.–16.1.2005) yhteydessä järjestettävään Tieteiden yö -tapahtumaan, joka pidettiin Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6) torstaina 13.1.2005 klo 18–23. Tapahtumassa pitivät Ethnoksen edustajina esitelmän FM *Maarit Knuuttila* (Jyväskylän yliopisto) otsikolla ”*Kyllä aika tavaran kaupitsee*” ja FM *Anna Kirveennummi* (Turun yliopisto) aiheenaan ”*Ajan onnela?*”. Session ”*Hyvänen aika!*” puheenjohtajana toimi FM *Terhi Torkki*.

Talous

Yhdistyksen jäsenmaksu vuonna 2005 oli 20 euroa ja opiskelijajäseneltä 10 euroa. *Ethnologia Fennica* vol. 32 sisältyi jäsenmaksuun. Jäsenmaksutuloilla on rahoitettu yhdistyksen perustoimintoja, hallituksen kokoontumisia ja tiedottamista.

Muu toiminta

Korkeakouluharjoittelija *Kaisa Voutila* edusti yhdistystä Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan vuosikokouksessa 18.3.2005.

Sihteeri *Mari Immonen* edusti yhdistystä Kulttuurien museossa järjestetyissä kirjamyymäläisissä 20.11.2005.

Ethnos Aura järjesti vuoden aikana kaksi (25.1. ja 1.11.2005) keskustelutalousta, joihin osallistui turkulaisia kansatieteilijöitä.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2006

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry
c/o Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki

Toimintasuunnitelma vuodelle 2006

1. Kansatieteen päivät, jatko-opiskelijatapaaminen, vuosikokous ja Ethnos-palkinto

Järjestyksessään neljännet Kansatieteen päivät järjestetään Ethnos ry:n ja Helsingin yliopiston kansatieteen oppiaineen kanssa yhteistyössä 10.–11.3.2006 Helsingissä. Päivien teemana on *Suku/puoli*. Päiville on tulossa puhumaan kotimaisia tutkijoita sekä ulkomaiseksi pääpuhujaksi tutkija FT *Maria Bäckman* Tukholman yliopistosta.

Kansatieteen päivien yhteydessä pidetään valtakunnallinen jatko-opiskelijatapaaminen otsikolla *Kansatieteilijän tohtoriopinnot – kivinen kinttupolku vai oikorata oikeisiin hommiin?* perjantaina 10.3.2006.

Yhdistyksen vuosikokous pidetään perjantaina 10.3.2006 Tieteiden talolla.

Vuosikokouksen jälkeen alkavassa iltajuhlassa jaetaan Ethnos-palkinto vuoden 2005 ansiokkaimmasta pro gradu -tutkielmasta. Saajan valitsee professori *Olli Alho*.

2. Kansainvälinen toiminta

IX Suomalais-unkarilainen kansatieteen symposium järjestetään Jyväskylässä 21.–27.8.2006. Symposiumin teemana on *Touching Things. Ethnological aspects on modern material culture*.

3. Julkaisutoiminta

Vuonna 2006 ilmestyy *Ethnologia Fennica* 2006, vol. 33, jossa on mm. *Kätetty kulttuuri, aarteita ja aaveita* -seminaarissa pidettyjen esitelmien pohjalta laadittuja artikkeleita sekä kirja-arvioita. Julkaisun toimittavat professori *Pirjo Korkiakangas* ja FM, julkaisusihteeri *Terhi Willman*.

Toukokuussa 2004 pidetyn *Aluekehitystyö ja kulttuurisesti kestävä kehitys* -koulutuspäivän materiaali julkaistaan yhteistyössä opetusministeriön kanssa nidotussa ja/tai sähköisessä muodossa tai sähköisessä muodossa Ethnos ry:n kotisivuilla.

4. Kansatieteilijähakemisto

Kansatieteilijähakemistoa ylläpidetään ja päivitetään 3–4 kertaa vuoden aikana tai tarpeen mukaan useamminkin. Hakemistoon voi liittyä ja tietojaan voi päivittää yhdistyksen kotisivuilta löytyvällä lomakkeella.

5. Tiedottaminen

Yhdistyksen toiminnasta ja ajankohtaisista tapahtumista kerrotaan yhdistyksen kotisivuilla (www.ethnosry.org). Ethnos-tiedote ilmestyy vuoden 2006 aikana vähintään neljä kertaa. Tiedotteesta on luettavissa sähköinen versio yhdistyksen kotisivuilla.

6. Talous

Yhdistyksen toiminta vuonna 2006 rahoitetaan jäsenmaksuilla, kirjamyynnillä sekä erikseen haettavilla avustuksilla.

Jäsenmaksujen keruuta ja jäsenhankintaa tehostetaan.

7. Muu toiminta

Turussa Ethnos Aura jatkaa säännöllisiä keskustelutapaamisia.

Jyväskylässä etnologian oppiaineen tutkijat yhdessä opiskelijoiden kanssa järjestävät tapaamisia Etnologiaklubissa.

Maailmankylässä Göteborgissa

Havaintoja Helsingin yliopiston jatko-opiskelijoiden matkalta 18. – 20.12.2005

Akseli muisteli, että Göteborgin rautatieasemalle tullessaan hän luuli, että jossain on tulipalo. ”Ihmisiä juoksee sinne sun tänne, joka suunnalle ja kauha melu on päällä”. Samanlaisia tuntemuksia oli Ronjalla: ”Tietysti sitten kun meni kaupunkiin, ni tämä hirvittävä ihmismäärä ja kivitalot ja kaikki. Ni minusta tuntu, että apua, minä haluan takasin sinne kotikylään. Siel on pelot ja metsät, ...eikä siellä ole tungosta. Se oli minusta hirvittävää siinä”.

Näin kuvailee Hanna Snellman Suomen Lapista ruotsalaiseen suurkaupunkiin muuttaneiden suomalaisten ensivaikutelmia kirjassaan ”Sallan suurin kylä – Göteborg” (2003). Tutkimus toteutettiin osana Suomen Akatemian ”Kahden puolen Pohjanlahtea” -ohjelmaa, jossa Hannalla oli oma, kansatieteellistä lähestymistapaa soveltanut tutkijatiimi. Tiimiin kuului myös Göteborgin yliopistossa jatko-opintojaan tekevä etnologi Marja Ågren. Marjan tutkimusaihe: Göteborgissa asuvat toisen polven suomalaiset, nivoutuu mielenkiintoisesti osaksi Hannan aloittamaa siirtolaisuusteemaa.

Marjan väitöstutkimus on nyt – vuoden 2005 lopulla – edennyt niin sanottuun ”slutseminar” -vaiheeseen. Göteborgissa tämä tarkoittaa kolmen tunnin palauteistuntoa, jossa laitoksen väki, kaksi opponenttia ja työnohjaajat pohivat tutkimuksen heikkouksia ja vahvuuksia sekä ”sparraavat” tulevaa respondenttia väitöstilaisuutta silmällä pitäen. Me – viisi Helsingin yliopiston kansatieteen tutkijaseminaarin jatko-opiskelijaa – lähdimme Hannan aloitteesta kuuntelemaan tarkastustilaisuutta sekä samalla tutustumaan itse kaupunkiin ja sen yliopistoon.

Laskeuduimme Ruotsin länsirannikolla välkehtivään valomereen sunnuntaina 18. päivä joulukuuta 2005. Aika tutun näköinen eurooppalainen suurkaupunki: ratikoita, siltoja, kanavia ja määrätietoisen näköisinä rientäviä ihmisiä kasseineen. Mielenkiintoista ajatella, että kolme- neljäkymmentä vuotta sitten tänne saapui tuhansia suomalaisia Lapin syrjäkyliltä. Melkoinen kulttuuriharppaus! Meillä oli varmasti helpompaa, sillä äkkiseltään vain kieli tuntui vaihtuvan. Mutta miten olisi laita tiedemaailmassa? Kohtaisivatko myös etnologiset tutkimuskulttuurit?

Matkan tuntua.

Naisnäkökulma

Aamulla lähdimme tutustumaan yliopiston kirjastoon. Nurmikenttien ja ankkalammikoiden reunustama rakennus oli jotenkin ihmisen kokoinen ja kivan oloinen, niin kuin oikeastaan kaikki miljööt Göteborgin keskustassa. Eihän kirjastosta kovin hyvää kokonaiskäsitystä omin voimin kierrellessä saanut, mutta yhtä ei voinut ohittaa huomaamatta, nimittäin suurta ja keskeisellä paikalla sijaitsevaa naistutkimuskokoelmaa. Hmm, det spelar en stor roll här: kvinnoforskning?

Kyselin asiasta myös etnologian laitoksella. Anna Lundstedt (väitöskirja: Vit governmentalitet. ”Invandrarkvinnor” och textilhantverk - en diskursanalys. Göteborg 2005) kertoi, että hänen tutkijasukupolvelleen naisnäkökulma oli erittäin tärkeä, mutta että huippu on nyt ohitettu, nuoremmat tutkijat eivät halua enää korostaa sitä. He pitävät naisnäkökulmaa ilmeisesti turhan kärjistävänä lähestymistapana. Sinänsä – ajattelin itsekseni – Annan näke-

mys kertoi kai lähinnä siitä, että naisnäkökulma on vähitellen asettumassa luontevaksi osaksi kulttuurintutkimusta yleensä. Alkuinnostus ”kvinnohype” on tasaantumassa.

Eräs kollega luonnehti Annaa myös etnisiteettitutkijaksi. Göteborgissa onkin runsaslukuisia ja selkeästi erottuvia siirtolaisryhmiä, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että etnisyyteen ja kulttuurien kohtaamiseen liittyvä problematiikka on tärkeä osa yliopistossa harjoitettavaa ”paikallistutkimusta”. Kun tähän – siis etnisesti rajautuviin tutkimuskohteisiin – liitetään naistutkimus, liikutaan herkällä ja vaikealla alueella. Ruotsissa tällaisetkin painotukset vaikuttaisivat kuitenkin luontevilta. Kansatiede, joka ei tartu suoralta kädeltä kaikkein vaikeimpiin kipupisteisiin, toimii pehmeästi ja osallistuu omalta osaltaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tutkimuksessa esille tulevat tasa-arvoideaalit säteilevät varmasti myös siirtolaisyhteisöjen lähtöalueille.

Hyvä, siis globalisaatiotutkimusta kotinurkilla ja naisnäkökulmaa. Niistä on puhuttu meilläkin! Entä viime aikoina esille nousseet tunnepitoiset teemat? Kyllä vain! Jatko-opiskelija Anita Beckman työstää väitöstutkimusta aiheesta ”odotus”. Mitä me odotamme ja miten ihmiset kertovat odotuskokemuksistaan. Muun muassa haastatteluaineistoa ja kaunokirjallisuutta yhdistelvässä tutkimuksessa painopisteinä ovat emootiot ja sukupuoli. Hieno aihe; abstrakti ja hieman melankolinen. Anita oli havainnut, että odotus käsitetään usein naisvoittoiseksi mielentilaksi. Siis sukupuolten välistä valtapeliä? Ehkä, mutta Anita kuitenkin kertoi, että hän haluaa käsitellä teemaansa kauniisti, esimerkiksi runoutta ja arkikokemuksia reflektoiden.

Myös muista tutkimusaiheista puhuttiin. Lastenkulttuurin parissa askarteleuseampikin tutkija; miehiä – dekorerade mannen –, valokuvia, kaupunkitutkimusta ja tanssikulttuuria. Erittäin kiinnostavia olivat myös teemat, joissa pyrittiin saamaan otetta kulutuskulttuurista. Sehän on tämän päivän kansankulttuuria jos mikä! Kulutuselämykset, shoppailu ja muut ”ihanan kallista”-tyyppiset ilmiöt. Kulutushysterian vastinparina voisivat toimia esimerkiksi tiedostavat kierrätysihanteet. Consumption -teemoja kehittelevät göteborgilaiset olivat olleet yhteydessä myös englantilaisiin tutkijoihin.

Monenlaista siis ja aika lailla tutun oloista. Samaa etnologiaa se on lahden toisellakin puolella. Tällä kohtaa täytyy mainita myös professori Birgit Skarin Frykmanin (väitöskirja: *Från yrkesfamilj till klassgemenskap. Om bagare i Göteborg 1800 - 1919.* Göteborg 1985) suomalaisille laitoksen joulujuhlassa osoittama puheenvuoro: ”Te suomalaiset olette maailmojen välissä: teillä

Kaupunkiorganismien hermoroitoja.

on kaikki, itä ja länsi”. Niinpä niin! Keskusteluissa välähteli ainakin yhdistetyin tutkijavoimin toteutettu ”Naisten arkea Marinmaalla” -projekti.

Med finsk bakgrund

Vierailumme kohokohta oli Marja Ågrenin väitöstutkimusta käsittelevä päätösseminaari. Tutkimuksessaan Marja tarkastelee Göteborgin suurinta ulkomaalaistaustaista väestöryhmää, siis suomalaisia. Kaupungin suomalaisyhteisöllä oli pitkään melko tavalla omat kuvionsa, joihin kuuluivat muun muassa suomalaistanssit ja kotimaisia ruokia myyvät makkarakaupat. Lapsia varten perustettiin jopa suomenkielisiä koululuokkia. Kehitys on kulkenut hyväksytyin erottelun ja negatiivisten stereotyyppien kautta parempaan suuntaan. Nyt suomalaisilla on virallinen vähemmistöasema ja suomalaisuutta arvostetaan uudella tavalla.

Marjan kiinnostuksen kohteena ovat toisen polven suomalaisten elämäkokemukset, sekä heidän identiteettinsä. Pääaineistonaan hänellä on 14 haas-

tattelua. Haastattelut on tehty ruotsiksi sillä tutkija ei itse puhu suomea. Nimi ”Marja”, mieltyy kuitenkin suomalaisiksi nimeksi. Johdannossa kirjoittaja refleктоikin suhdettaan kohteeseensa käyttäen lähtökohtanaan juuri nimeään. Esimerkiksi informantit olivat olettaneet, että Marja olisi ”yksi heistä”, mutta kun näin ei ollutkaan, haastattelutilanteet virittyivät uudelleen. Nimiproblematiikan kautta Marja tekee rohkean subjektiivisen avauksen tullen samalla vahvasti omalla persoonallaan mukaan tutkimukseen. Myös jännitettä ylläpitävä ja koko tutkimuksen läpäisevä toiseusteema käynnäin heti selväksi.

Tutkimusote on siis selvästi laadullinen, mutta esimerkiksi lähdeaineistoihin kohdistuvat rajaukset ovat osittain myös tutkimusekonomisia. Väitöskirjan tekeminen Ruotsissa on nimittäin tiukkaa vääntöä. Ennen opiskeluoikeuden myöntämistä – johon kuuluu myös työtila yliopistolla – tutkijan pitää hankkia rahoitus koko väitöskirjaa varten. Kilpailu rahoituksesta ja tutkijapainoista on muodostunut kovaksi ja paineet nelivuotisessa tavoiteaikataulussa pysymiseksi rasittavat tohtoriksi pyrkiviä. Hyvää systeemissä on se, että henkilökunta ja jatko-opiskelijat muodostavat tiiviin yhteisön. Vaikka toisaalta, arvata kai saattaa, että tällaisissa ”paineistetuissa” sisäpiireissä on myös hankaluutensa. Saa nähdä siirrytäänkö Suomessa samaan systeemiin. Edessä voi olla suuri muutos.

Marjan tutkimusta – työotsikoltaan siis ”Med finsk bakgrund” – käsiteltäessä, minua alkoi häiritä suomalaisista käytetty määritelmä: etninen ryhmä. Tuntui hassulta ajatella että minäkin olen etninen suomalainen. Vaikka etnisteetti on tietenkin moniulotteinen konstruktio, olen tottunut ajattelemaan, että se on ennen kaikkea jotain näkyvää. Kysyinkin myöhemmin, ovatko kaikki vähemmistöt täällä etnisiä? Melkeinpä, ainakin noin tutkimusteknisesti, paitsi että muut skandinaavit eivät oikeastaan ole. Hmm? Näkivätköhän ruotsalaiset minussakin etnisiä piirteitä? Sehän olisi mielenkiintoista! Ja mikä ettei: ainakin minulle asiaa selvittänyt ruotsalaistutkija oli ilmiselvä etninen blondi. Väitelletty kylläkin ;-)

Todelliset etniset kasvonsa Göteborg paljasti tiistaipäivän aamuna, kun lähdimme tutustumaan kaupungin ”suomalaislähiöihin”. Keskustaan verrattuna ihmisten väriskaala muuttui nyt selvästi. Hiilenmustia silmiä; aasialaisia, afrikkalaisia ja eteläeurooppalaisia ihmistyypppejä, sekä sitkaan näköisiä ukkoja ja akkoja, ehkä niitä suomalaisia. Aikoinaan suomalaisten runsain joukoin kansoittamiin lähiöihin oli toisen siirtolaisaallon mukana saapunut uusia ihmisiä kulttuureineen. Pohjimmiltaan meininki näytti kuitenkin samanlaiselta

kuin ”kotikylässäni” Helsingin Maunulassa. Ilkikurisia koulupoikia ja röyhkeän itsetietoisia tyttölapsia oli täälläkin.

Katsellessani kerrostalorivejä ymmärsin heti, että täällä on lähiökulttuuri kuokoistanut ainakin 1970- ja 1980-luvuilla. Lapsilaumat ovat meuhkanneet pihalätkässä ja juosseet nurmikon rullalle kirkkiksessä. Talonmiehet ovat kironneet ja punkbändit huutaneet kellareissa elämäntuskaansa. Hieno paikka! Olimme jalkautuneet Gårdstenin – suomalaisittain Korsteenin – asuinalueelle Koillis-Göteborgissa. Kaupungin keskusta oli kaukana, eivätkä lähiöläiset kai siellä kovin usein käyneetkään. Esimerkiksi suomalaisille tärkeälle Volvon autotehtaalle kulki Gårdstenista edelleen suora bussilinja. Vasta nyt alkoi kansatieteilijää kiinnostava Göteborg kokonaisuudessaan hahmottua. Täällä oli tehty myös ”Sallan suurin kylä” -hankkeen ensimmäiset haastattelut.

Kulttuurit näytteillä

Vielä ennen lähtöämme tiistai-iltana, ehdin Saaran kanssa tutustumaan Göteborgin kuuluisaan Världskultur -museoon. Se ja vastapäätä sijaitseva biosfääriä ja avaruutta esittelevä Universeum tiedekeskus muodostivat jännittävän luonnontiede - ihmistiede vastinparin. Världskultur -museossa oli esillä tämän päivän Afrikkaa, eteläamerikkalaisia sademetsäintiaaneja ja maailman aids-ongelmaa nykyaikaisen keinoin, mutta myös informatiivisesti lähestyvä näyttely. Museo oli järjestetty helposti lähestyttäväksi: sisäänpääsy oli ilmainen ja aula- sekä kahvilatilat avaran viihtyisät. Katutaso kerrostasanne toimi kaupunkilaisten yhteisenä tapaamispaikkana, josta oli helppo poiketa myös näyttelyihin.

Ihmisiä yhdistävä ja maailmankulttuureja esittelevä museo on perusteltu ja tarpeellinen erityisesti Göteborgin kaltaisessa multietnisessä kaupungissa. Sieltä kumpuaa positiivinen kiinnostus ja arvostus mitä erilaisimpia maailmankolkkia ja elämäntapoja kohtaan. Ja mikä parasta: museossa voidaan kertoa Göteborgissa asuvien etnisten kansanryhmien taustoista: lähtöalueista, muuttoprosesseista ja kulttuuri-identiteettien uudelleenorganisoinnista Skandinaviassa. Hannan ja Marjan tutkimusten ansiosta Världskultur-museet voisi pian järjestää näyttelyn vaikkapa meistä suomalaisista. Tekisivätköhän ruotsalaiset sen? Kyllä Göteborgissa kävisi mieluusti vielä toisenkin kerran.

Harri Nyman (Kansatieteen jatko-opiskelija Helsingin yliopisto Kulttuurien tutkimuksen laitos.)

Vuoden 2005 tutkielmat

Kansatieteelliset pro gradu- sekä muut tutkielmat Suomen yliopistoista

Helsingin yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, kansatieteen oppiaine:

Arjamaa, Ulla: *Isäntien kokoukset.*

Kauppinen, Tuuli: *Lautamiehen tuvasta kesämökin verannalle. Sataviisikymmentä vuotta halsualaisen maalaistalon elämää.*

Relas, Jukka: *Vinokantinen lipas.*

Sarén, Sini: *”Eihän se oo kuin vettä.” Kajaanilaiset avantouimarit.*

Tiili, Miia-Leena: *Merikarhuja ja rajapoliiseja. Suomenlahden merivartijoiden ammatillinen identiteetti ja sen muutos.*

Voutila, Kaisa: *Nuoruuden iltamat ja iltamamuistot.*

Joensuun yliopisto: Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos. Perinteentutkimus.

Kainulainen, Saija: *Muistelua Marjalassa. Tutkimus Marjalan bunkkerimuseolla toimivien sotilaspoikien kerronnasta. Pääaineen tutkielma, 74 s + liitteet 3 s.*

Koponen, Mari: *Kaivoskaupungista kulttuurikaupungiksi. Outokummun kulttuurikentän merkityksellistäminen eri diskursseissa. Pääaineen tutkielma.*

Laapotti, Sari: *Loitsun ja maailman rajoilla. Raudan syntyloitsujen ja verensulkuloitsujen teemat ja toimijat. Pääaineen tutkielma, 96 s + liitteet 13 s.*

Päkkilä, Laura: *Korintekijän tarinoita. Tarinankertoja Veikko Penttisen kertomukset. Sivuinlaudaturtyö. Perinteentutkimus, 66 s + liite 1 s.*

Kankaanpää, Iris: *Kirjeissä risteävät arjet. Sota-ajan arkikuva. Pääaineen tutkielma, 142 s.*

Tampio, Tiina: *Härkösläisyys kuhmolaisten muistoissa. Pääaineen tutkielma, 83 s. + liite 1 s.*

Tuhkanen, Heli: *Emil Sivori kansanlaulujen kerääjänä ja sovittajana. Pääaineen tutkielma, 104 s.*

Kaarlenkaski, Taija: *Karjataikuus naisten työtä, akkojen puuhastelua. Pääaineen tutkielma, 114 s. + liitteet 3 s.*

Munne, Tarja: *Pertti Virtaranta etnografina ja Karjalan kuvaajana. Pääaineen tutkielma, 114 s.*

Turunen Pia: *Sadut ja kertomusten maailmankuvalliset elementit yksilötutkimuksen valossa - Näkökulmia taiteilija Marjatta Pylväsen sanataiteen tarkasteluun.* Pääaineen tutkielma, 106 s. + liitteet 14 s.

Jyväskylän yliopisto, historian ja etnologian laitos, etnologiatieteet:

Lisensiaatintutkielmat:

Niskanen, Heli: *Näkyvä ja näkymätön, oikea ja väärä. Etnologinen tutkimus oikean naisen ihanteesta.* (Etnologia)

Pro gradu -tutkielmat:

Häkkinen, Kalevi: *Mount Isan suomalaiset. Etnografinen tutkimus australialaisen kaivoskaupungin suomalaissiirtolaisista ja heidän suhteistaan kaupungin muuhun väestöön 2000-luvun alussa.* (Kultt.antropologia)

Junntila, Hanna-Mari: *Suomen eteläisin varuskunta. Suomalaisten rauhanturvaajien kokemuksia.* (Kultt.antropologia)

Karhunkorva, Reetta: *"Kuulin metsän tarinan". Kulttuurisesti ymmärretyn metsän merkitykset kuudesluokkalaisten Olipa kerran metsä -kirjoituksissa.* (Folkloristiikka)

Koskinen, Eerika: *Isoäitini elämänsä kertojana.* (Folkloristiikka)

Kuronen, Mari: *"Being a Good Immigrant?" An anthropological study into the Moroccan immigrants in Barcelona.* (Kultt.antropologia)

Kähkönen, Merja: *Matkailua jolla on tarkoitus. Kansainvälinen työleiri turismina ja kokemuksena.* (Kultt.antropologia)

Lehtinen, Mikko: *Sallittu kielletty. Kauhuelokuvan ja ruumiin etnografiaa.* (Etnologia)

Leponiemi, Tero: *"Kuinka voin tietää mitä ajattelen, ennen kuin näen, mitä sanon?" Pohdintoja Internetin keskustelupalstojen käytöstä.* (Folkloristiikka)

Manninen, Raija: *Roska on luksusta! Etnologinen tutkimus roskan kulttuurisista merkityksistä.* (Etnologia)

Oinonen, Armi: *Suomen Salpa – viimeinen este. Salpa-aseman multimedia -hankkeet.* (Etnologia)

Tapper, Mirva: *Käsityöohjeet aikansa kuvina. Kotilieden käsityöohjeiden kantamia merkityksiä kodista, perheestä ja naisesta.* (Etnologia)

Vartiainen, Merja: *Noin sata matkaa Tallinnaan * Näkökulma suomalaisten 23 tunnin risteilymatkoihin Tallinnaan.* (Kultt.antropologia)

Oulun yliopisto, Taideaineiden ja antropologian laitos, kulttuuriantropologia:

Huotari, Tiina: *Lintulammen asukastupa ikäihmisten arkiselviytymisen tukijana. Tapaustutkimus oululaisen kolmannen sektorin palvelutuottajan senioriasiakkaiden sosiaalisista verkostoista ja sosiaalisesta tuesta 2000-2004.*

Hyry, Jenni: *Paljasta pintaa ja seksiin liittyvää vihjailua: Media sekä nuoret mediankäyttäjät vallan ja vastavallan valossa Pohjois-Suomessa tammikuussa 2005.*

Patanen, Taru: (Metka) *Tuottaja on niinku täs omassa rajatussa häkissään kingi: Dokumenttituotantokulttuuri kriittisen media-antropologian valossa 2000-luvun Suomessa.*

Perkiö, Mari: *”Isyys hakee muotoaan”. Isyyden kulttuuriset mallit ja muuttuneet ihanteet kahden sukupolven edustajien näkemysten pohjalta tarkasteltuina Suomessa 2005.*

Seppänen, Anna: *Perfect bodies vs. perfectible bodies. Incorporation of media representations of beauty and sexuality inconsumer culture by high school students from Oulu in 2004.*

Tampereen yliopisto, musiikintutkimuksen laitos, etnomusikologia, perinnetutkimus:

Väitöskirjat:

Uimonen, Heikki: *Ääntä kohti. Ääniympäristön kuuntelu, muutos ja merkitys. Towards the Sound. Listening, change and the meaning in the sonic environment.*

Turun yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, suomalainen ja vertaileva kansatiede:

Lisensiaatintutkielmat:

Savolainen, Hanneleena: *Museo pustalla. Tapaustutkimus kansatieteellisestä museotoiminnasta Unkarissa. 216 s., 1 liites.*

Wahlqvist, Sirpa: *Koivistolaiset sotakorvauskuunareiden rakentajina. Talonpoikaisen laivanrakennuksen muutos puulaivojen sarjavalmistukseksi F.W. Holming Oy:n telakalla Raumalla 1945-1952.*

Pro gradu -tutkielmat:

Rornell-Rouhiainen, Päivi: *Oppiva työkuulttuuri Oppiva Tehdas -mallissa Genencor International Oy, Hangon tehdas. Pro gradu -tutkielma. 91 s., 2 liites.*

Shimizu, Kensuke: *Christmas Seasons of Turku in 2002-2004. Events, Visual Effects, Foreigners Views, and Comparisons among Europe, Japan and Turku.* Master's thesis. 141 p., 1 appendix.

Toivonen, Kirsi: *Museorakennus vai museoitu rakennus. Tapaustutkimus museorakennusten restauroinnista Liedon Vanhalinnan museossa.* Pro gradu -tutkielma. 122 s., 15 liites.

Koskihaara, Niina: *Aistittu puuvene. Käsiyötaidon ilmaiseminen puuveneeseen rakentamisessa hiljaisen tiedon ja semioottisen teorian kautta tarkasteltuina.* Pro gradu -tutkielma. 114 s., 21 liites.

Luokkanen, Anita: *Vuotuisjuhlat Kotkassa vuosina 1882-1913 sanomalehtien valossa.* Pro gradu -tutkielma. 309 s., liitesivut.

Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos

Kupari, Risto: *"Sievä poika piirin keskellä tarvittis sen kullan" - piirileikkilaulut härmäläisessä ja karvialaisessa nuorisokulttuurissa 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa.* Pro gradu, 88 sivua.

Santikko, Maija: *Ihmiseltä ihmiselle - naisten itse tehdyt käsityölahjat sosiaalisen kanssakäymisen välineinä Satakunnassa 1930-luvulta 2000-luvulle.* Pro gradu, 91 sivua, 5 liitesivua.

Åbo Akademi, etnologi:

Grönholm, Anna: *Skeppargården Pellas som ett "minnenas museum". En museikonstruktion baserad på fiktion och verklighet.* 118 sid. + bil.

Nyblom, Sophie: *"Mitt liv i bilder". En studie om privata fotografier som fästpunkter för levnadsberättelsen.* 132 sid. + bil.

Lassila, Janina: *Vår tids gränstänjning. En etnologisk studie om extremsportutövares jaggestaltning.* 167 sid. + bil.

Lindberg, Ulrika: *"Det är roligt att presentera min stad för främmande människor." En studie i stadsguiders syn på sin förmedling av München.* 126 sid. + bil.

Ilmoitusasioita

Vuosikokouskutsu 2006

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry:n jäsenet kutsutaan sääntömääräiseen vuosikokoukseen, joka pidetään perjantaina 10. maaliskuuta 2006 klo 17.30 Helsingissä Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, sali 505). Kokouksessa käsitellään sääntöjen seitsemännessä (7) pykälässä mainitut asiat.

Ethnos-palkinto vuoden 2005 ansiokkaimmasta pro gradu -tutkielmasta

Ehdokkaat:

Koskihaara, Niina: *Aistittu puuvene. Käsityötaidon ilmeneminen puuveneeseen rakentamisessa hiljaisen tiedon ja semioottisen teorian kautta tarkasteltuina.* Turun yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, kansatiede.

Kupari, Risto: *”Sievä poika piirin keskellä tarvittis se kullan”.* *Piirileikkilaulut härmäläisessä ja karvialaisessa nuorisokulttuurissa 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa.* Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos.

Lassila, Janina: *Vår tids gränstänjning. En etnologisk studie om extremsportutövares jaggestaltning.* Åbo Akademi, etnologi.

Manninen, Raija: *Roska on luksusta! Etnologinen tutkimus roskan kulttuurisista merkityksistä.* Jyväskylän yliopisto, Historian ja etnologian laitos.

Tiili, Miia-Leena: *Merikarhuja ja rajapoliiseja. Suomenlahden merivartijoiden ammatillinen identiteetti ja sen muutos.* Helsingin yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, suomalais-ugrilainen kansatiede.

Voittajan valitsee professori *Olli Alho*.

Seminaareja

IV Kansatieteen päivät

Suku/puoli

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry

Helsinki, 10.-11.3.2006

Kansatieteen päivien otsikko Suku/puoli viittaa sekä sukupuoleen että sukuun ja perheeseen kulttuurisesti määrittävinä ja kulttuurissa vaikuttavina ilmiöinä. Niihin kaikkiin liittyy vahvoja, vaikkakin osittain näkymättömissä toimivia merkitysrakenteita. Ne ohjaavat ajattelua ja toimia, ihmisten arkielämää ja juhlahetkiä niin työssä, vapaa-aikana perhepiirissä ja muissa riennoissa kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamisessakin. IV Kansatieteen päivillä aihetta katsellaan naisten ja miesten toimien, henkisen ja fyysisen maailman jäsentämisen ja tilan hallinnan sekä seksuaalisuuden kautta. Pohdittavana on myös se, mitä vaatimuksia sukupuolen huomioiminen tutkimuksen näkökulmana asettaa.

Ohjelma:

Perjantai 10.3.2006

Tieteiden talo, Kirkkokatu 6

11.30-12.15 Ilmoittautuminen

Tieteiden talo, sali 108

12.15-12.30 Seminaarin avaus, professori **Juhani U.E. Lehtonen**,
Helsingin yliopisto, kansatiede

Puheenjohtaja Ethnos ry:n puheenjohtaja, professori **Pirjo Korhokangas**,
Jyväskylän yliopisto, etnologia

12.30-13.30 FD, forskare **Maria Bäckman**, Stockholms universitet,
Etnologi.

*Svensk sexualupplysning mellan kön och känsla Om
tabun och ideal i undervisning och klassrum*

13.30-14.00 Kahvi ja karjalanpiirakka

- 14.00-15.00 FT, dos., yliopistonlehtori **Leena-Maija Rossi**, Helsingin yliopisto, Kristiina-instituutti.
Sukupuolen tutkimus tutkimuksen näkökulmana
- 15.00-16.00 FT, dos., akatematutkija **Hanna Snellman**, Helsingin yliopisto, kansatiede.
Arkipäivän poliittisuutta. Ruotsinsuomalainen nainen ja yhteiskunnallinen osallistuminen

Tieteiden talo, ryhmiin kokoontuminen aulassa

16.00-17.15 Museokäynnit ja kulttuurikierrros

Kansatieteen päivien osanottajat voivat valita seuraavista vaihtoehdoista vierailukohteensa. Opastukset alkavat noin klo 16.15.

1. Helsingin kaupunginmuseo
2. Helsingin yliopistomuseo Arpeanum
3. Taidehistoriallinen kävelykierrros yliopistolla

Tieteiden talo, sali 505

17.30-18.30 Ethnos ry:n vuosikokous

Tieteiden talo, salit 504 ja 505

18.30- Illanvietto ja Ethnos ry:n vuoden 2005 gradupalkinnon jako

Tervetuliaissanat FT, toiminnanjohtaja **Aura Korppi-Tommola**, Tieteellisten Seurain Valtuuskunta

Ethnos-palkinnon saaja vuoden 2005 ansiokkaimmasta pro gradu-tutkielmasta julkistetaan, palkinnon luovuttaa professori **Olli Alho**

Ilta jatkuu ruokaisien salaattien, viinin ja musiikin parissa

Lauantai 11.3.2006

Helsingin yliopisto

Helsingin yliopisto, päärakennus, sali 5

9.30-9.45 Avaus, FT, dos., tohtoriassistentti **Pia Olsson**, Helsingin yliopisto, kansatiede

Puheenjohtaja FT, dos., tohtoriassistentti Pia Olsson, Helsingin yliopisto, kansatiede

- 9.45-10.15 FT, dos., tutkijatohtori **Helena Ruotsala**, Turun yliopisto, kansatiede.
Sukupuolitetut tilat
- 10.15-10.45 FM, amanuessi **Heli Niskanen**, Jyväskylän yliopisto, etnologia.
Naisen puoli ja naisenpuoli. Naiseus yhdistävänä ja erottavana baarien naistenvevessoissa
- 10.45-11.15 FD, lektor **Ann-Catrin Östman**, Åbo Akademi, historia.
Manlighet och forskning om bondesamhället En jämförelse mellan etnologi och historia under tidigt 1900-tal
- 11.15.12.15 Lounas (omakustanteinen)
- 12.15-12.45 FM, tutkija **Eva Packalén**, Helsingin kaupunginmuseo.
Naiset historiankirjoittajina Suomessa 1800-luvulla
- 12.45-13.15 FT **Pauliina Latvala**, Helsingin yliopisto, folkloristiikka.
Sukupuoli ja suvun menneisyydestä kertominen
- 13.15-13.45 FT, dos. **Matti Polla**, Helsingin yliopisto, kansatiede.
Entisaikojen maalaisperheen tilastollinen luonnehdinta
- 13.45-14.00 Päätössanat, FT, dos., tohtoriassistentti Pia Olsson, Helsingin yliopisto, kansatiede

Ohjelmaan saattaa tulla vielä pieniä muutoksia.

Kansatieteen päivien yhteydessä on tarjolla Ethnos ry:n julkaisuja. Tarkistakaa jo etukäteen kirjastonne puutteet, koska silloin teillä on mahdollisuus täydentää Ethnologia Fennicoiden ja Ethnos-toimitteidenne kokoelmia ilmaiseksi!

Pyydämme sitovat ilmoittautumiset Kansatieteen päiville viimeistään maanantaina 27.2.2006 Ethnos ry:n sihteeri *Päivi Yli-Karhulalle*, sihteeri@ethnosry.org tai seminaarisihteerille *Katriina Siivoselle*, puh. 02 – 4814 590, katriina.siivonen@tukkk.fi. Pyydämme, että ilmoitatte ilmoittautumisen yhteydessä seuraavat kaksi asiaa:

- mille museokierrokselle aiotte osallistua
- osallistutteko illanviettoon.

Seminaarin hinta on 25,- €, opiskelijoilta 15,- €, mihin sisältyy ohjelmaan kuuluva kahvi. Illanvieton hinta on 17,- €, mihin sisältyy Tiedekahvilan ruokaisia salaatteja ja viiniä. Maksut maksetaan Ethnoksen tilille **Sampo 800013-952844** viimeistään maanantaina 27.2.2006. Käyttäkää maksaessanne viitettä 25014. Maksua ei palauteta niille, jotka peruuttavat osallistumisensa ilmoittautumisajan umpeuduttua.

Ethnos ry on varannut perjantain ja lauantain väliseksi yöksi hotelli Arthurista kiintiön majoitusta tarvitseville. Varaukset on tehtävä 9.2.2006 mennessä varauskoodilla KP2006. Määräajan jälkeenkin huoneita saa alla mainittuihin hintoihin, mikäli tilaa on. Hinnat ja hotellin yhteystiedot ovat seuraavat:

Hotelli Arthur, Vuorikatu 19, www.hotelarthur.fi

1 hengen huone 73 €/yö (pe-la, 10.-11.3.2006)

2 hengen huone 92 €/yö (pe-la, 10.-11.3.2006)

Edullisempia hotellihuoneita on tarjolla Eurohostelista, jonne kiintiötä ei ole varattu. Hinnat ja yhteystiedot ovat seuraavat:

Eurohostel, Linnankatu 9, www.eurohostel.fi

1 hengen huone 38,60 €/yö

2-3 hengen huone 23,20 €/hlö/yö

Eurohostelin opiskelijahinnat ovat seuraavat (ei koske jatko-opiskelijoita):

1 hengen huone 32,90 €/yö, opiskelijakortti esitettävä

2-3- hengen huone, 18,80 €/hlö/yö, opiskelijakortti esitettävä

Tervetuloa Kansatieteen päiville!

Kansatieteilijän tohtoriopinnot – kivinen kinttupolku vai oikorata oikeisiin hommiin?

Kansatieteen IV päivät - jatko-opiskelijoiden valtakunnallinen tapaaminen 10.3.2006

Klo 9.15-12.00 Unioninkatu 38, Helsinki (F porrassali 211)

Jatko-opintojen aloittaminen on aina suuri päätös. Jatko-opiskelu on vuosien mittainen taival, usein kivinen kinttupolku, jonka määränpää selviää vasta lopussa. Toisaalta jatko-opiskelu voi olla elämän parasta aikaa, jonka jälkeen moni suunnittelee pääsevänsä oikeisiin hommiin. ”Työ tekijäänsä neuvoo” kuuluu kansatieteilijöille tuttu hokema – miten on? Kansatieteilijöiden valtakunnallisessa jatko-opiskelijatapaamisessa verkostoidutaan ja pohditaan uraa tohtoroitumisen jälkeen. Tilaisuuksien ovat tervetulleita kaikki kansatieteen jatko-opiskelijat ja jatko-opinnoista kiinnostuneet kansatieteilijät.

OHJELMA

9.00 Ilmoittautuminen

Helsingin yliopiston kansatieteen oppiaine tarjoaa aamukahvit.

9.15–10.30 Tiukkoja puheenvuoroja tohtorinkoulutuksen merkityksestä

Tohtorinkoulutuksen arviointi – terveiset humanisteille *Projektisuunnittelija FT, dos. Seppo Saari, Korkeakoulujen arviointineuvosto*

Kokemuksia tohtorinkoulutuksen hyödyistä ja haitoista yliopistouralla
Pääsihteeri FT, dos. Sanna Kaisa Spoof, Lahden yliopistokeskus

Väliinputoaja vai sillanrakentaja? - Kansatieteilijänä kasvatustieteilijöiden
joukossa *Lehtori FT Marjatta Kalliala, Helsingin yliopiston Soveltavan kasvatustieteen laitos*

Dosentti, uratykki? – Lyhyt kommentti kansatieteen oppiaineen näkökulmasta
FT, dos. Pia Olsson, tohtoriassistentti, Helsingin yliopisto

Keskustelua

10.30 - 12.00 Keskustelua ryhmissä ja yhteenveto

- Miksi jatko-opinnot?/ Missä kansatieteen tohtoria tarvitaan?/Kuka maksaa viulut?

Tilaisuus on maksuton. Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Terhi Willman terhi.willman@helsinki.fi ja p. 050 5452589. www.ethnosry.org

Touching Things. Ethnological aspects on modern material culture

IX Finnish-Hungarian Symposium on Ethnology 21.–27.8.2006, Jyväskylä

Material culture has always played an essential role in ethnological studies. As U.T. Sirelius, the first professor of ethnology in Finland reminded us already in 1926, the true object of ethnological study has always been the culture itself, the life reflected in things and artefacts, and the beliefs that lie behind the material. But like the definitions of subjects and concepts, the very meaning of material culture in modern ethnology is manifold and therefore needs to be considered.

Material culture is something we can touch and can be touched by, that perhaps can be agreed upon. It is said to be human intelligence and mind: beliefs, thoughts, and meanings. It becomes concrete artefacts, made and used by various methods. It is allegedly connected to everyday life as well as festivities. It has been defined as a result of human creativity, or as an expression of values; skilfully invented; as designed functionally to satisfy needs; as produced and shared by humans. On the other hand it is also suggested that it is things mechanically and routinely reproduced and continuously transforming. Its meanings or importance are undetermined. Material culture is said to be all that may be left from the everyday life of the past. It includes mistakes, paradoxes, and breaks in tradition, forgotten meanings and skills and finally it will be preserved in museums as pieces of “dead relics”. It is listed as manifesting itself as architecture, crafts, arts, costumes, landscape transformed or interiors decorated and furnished, etc., it is food we eat and roads we stumble upon.

This previously self-evident concept of “material culture” is now being defined in many different ways. What kinds of questions are being asked and what kinds of conclusions are being reached today in ethnological studies? What is modern material culture like? What does it include or exclude?

We wish to receive the titles as well as maximum of one-page summaries of the planned papers by the final *deadline March 31, 2006*. Titles, summaries and contact information (name, status, address, phone, e-mail) are requested to be sent by e-mail (RTF-files) to the contact person.

Contact person / secretary:

MA, Amanuensis Heli Niskanen
Department of History and Ethnology
P.O. Box 35 (H)
40014 University of Jyväskylä Finland
Fax +358 14 260 1251
E-mail: heli.niskanen@campus.jyu.fi

Yliopistopaino
pikapaino
2006